

presenten en una forma que suposa *MĪLIU. □ 1.ª doc.: docs. c. 1200.

«... Esmina de segle, 8 drs., mealla; esmina de *mil*, id., id.; esmina de lentiyles ---», 1249, Lleuda de Cotlliure (RLR III, 253); se'n cita un doc., amb data mal comprovada, del S. XII, però que està en català de c. 1200 o S. XIII; «caffic de mill e de paniç se mesura --- a 24 barcelles ---»; «... de forment o d'ordi o de farina o de *mil*», *CostTort.* 1872, f° 16v.7b; ed. Ol., p. 403; «*mill*: milium; sègol --- sivada ---», «lo que penja --- com al arròs y *mill*: panicula», OPou (*TbPu.*, 325, 61). Les classes usuals en el Princ. són «*mill* groc comú: mijo amarillo comú; *m.* groc escabellat --- desmelenado; *m.* negre escabellat», Junta de Comerç Bna., *Mem. Agr.* v (1817), p. 10. Usual encara, fins als límits de la llengua (Cardós i Vall Ferrera, 1932-34); i àdhuc segueix amb poca variació per les valls de l'Aragó superior, *millo* («an es gçejs, a sembrá *milo* ---» Bielsa, 1965).

La quantitat breu de la *i* del llatí MĪLIUM està perfectament comprovada com a única per la mètrica llatina (per exemple, en un hexàmetre de les *Geòrgiques* 1, 216) i per la forma dels manlleus que en feren les llengües germàniques i cèltiques, però les llengües romàniques suposen en gran part una base amb *i* explorable per una contaminació de MĪLLE '1000' per etimologia popular, a causa de la gran quantitat de gra que ha de fer l'espiga del mill, granets menudíssims.

DERIV.: *Millar* 'camp de mill': *Millars* nom freqüent en la toponímia, i del riu de CastdPna. *Millasos* 'farinetes' ross.: «quin bon dinar nos van servir! / Vam tenir brou-bufat, tripes, cols, coloms grassos / i un gros platat de *millasos*, / i confitura de coscolls», Saisset (*Catal. d. R.*, 138). *Miller* 'garbell per a mill'. *Milleres* i *Mieres* NLL. *Millet* 'camp de mill' < MĪLIĒ-³⁵ RUM (com a NP no pot ser d'origen francès, com se sol dir, per una confusió amb el nom del cereal mateix).

Milloc 'blat de moro' a la Vall d'Àneu (Pol, p. 21) i a l'Alta Ribagorça (*CongrLlCat.*, 230; BDLIC VIII, 172),¹ denominació coincident amb el gascó *milhòc*,⁴⁰ que s'estén no sols des de la Vall d'Aran fins a Cautarés i les Landes (Cor., *Voc. Aran.*, s. v.; cf. *migròs* id. a la Vall d'Usto, Coserans, *Bouts d. M.* III, 75, potser de *milb gros*), sinó també a la Vall d'Aspa (Rohlf, *RLiR* VII, 156), al SO, i O. del Gers,² i costa girondina («*milloc*: blé d'Espagne», Moureau, *Patois de La Teste*, deu voler dir el mateix). En altres llocs és el femení *milloca* el que ha pres aqueix sentit: a StMartí de Maldà (BDLC VIII, 172) i altres zones centrals del cat. occid. (*AlcM*) i així va seguint per les valls de l'Alt Aragó: Casac., BDC XXIV, Panticosa (*RLiR* XI, 75), i fins a Ansó i Fago (Bergmann, *Hocharag. und Nav.*, 66); també té aquest sentit el fem. *milóko* a la Vall d'Aspa (Rohlf, *l. c.*, i *Patois de Lescur*, Misc. Alcover), mentre que en altres parlars catalans *milloca* i l'oc. *milioco* f. (Perigord, Sarladès: Colas) designen el «sorgho ou grand millet à faire des balais».

En fi, a les altes valls de la Noguera Pallaresa, el mot ha sofert una estranya i interessant contaminació,⁶⁰

probablement amb un mot afí al cast. *mazorca* 'panolla del blat de moro' (derivat indígena o penetració aragonesa?) resultant-ne, a la Vall d'Àneu, «*mallorquè* toda la planta del maiz» (Pol., *l. c.*); i a la Vall d'Assua di-gueren que «hi ha *malorkés*» en un camp de blatdemorar sota Bernui (1964).

Millaroca (Masclans). *Millot*. *Millocar*. *Desmillocar*.

¹ No consta una variant *millot* (no Lab. 1840-88, només en una ed. tardana del Lab., d'on passa a Griera, BDC XVII, i al *DFa.*) probablement degut a un mer malentès o interpretació abusiva d'algun aficionat; car hi ha, és veritat, un Puig de *Millot*, turonet en terra de conreus a Vilanova de la Muga, però no hi ha gaire raó per creure que estigui per *milloc*. — ² On ja es documenta el 1757 (Polge, *Mél. Phil. Gersoise* 1962, 45), mentre que al NE. i E. del dept. s'usa amb aquest sentit el primitiu *milb*, veg. Polge, ibid. 1969, 40-54, article valuós (interpretació lingüística, però, en part errònia) sobretot per les importants informacions geogràfiques i històriques, així com raons etnogràfiques i comercials de la nova aplicació del mot. Altres informes valuosos, amb interpretació en part discrepant, en el treball de Spitzer, *W. u. S.* IV, 130-131.

Milla, *millanar*, *millar*, V. *mil* *Millar*, V. *mill* *Millarès*, V. *mil* *Millaroca*, *millasos*, V. *mil* *Millenari*, *millenarisme*, *millenni*, *miller*, *millera*, V. *mil* *Millera*, V. *mill* *Millerada*, *millèsim*, *milli*, *milliar*, *milliari*, *millibar*, *milligram*, *millilitre*, *millimetre*, *milló* (milor *milió*), V. *mil* *Milloc*, *milloca*, *millocar*, V. *mill* *Millonari* (és *milionari*), V. *mil*

MILLOR, del ll. MĒLIOR, -ORIS, id. □ 1.ª doc.: orígens.

Al període inicial es troba generalment *mellor* (*meylor*): «Sapiats hē q<u>an vos exirets de Pa<l>lars no-us ic lexarets *me<l>lor* amic que jo vos só e seré», escriu a la Conca de Tremp el senyor de Llordà al bisbe d'Urgell, c. 1260 (PPujol, *DocsVgUrg.*, 25.9). «La dita cosa sia liurada a aquel o aquels qui *mellor* dret auran en la dita cosa», *CostTort.* (1272, f° 34v. 24b; OL, p. 43); «que Nós poríem haver dels *meylòs* de sa companya ---», Jaume I (*Cròn.*, Ag., p. 533, 10, mateixa grafia 448.5); «si Déus te mana que no acúies lo cors, quant més te mana que no acúies l'ànima en peccat!, con sia cosa que l'ànima sia molt *mellor* que'l cors», Lluïl (*Do. Pu.*, Gili, 46).

Era, en efecte, el resultat regular del ll. MĒLIORĒM segons la fonètica històrica. Però en el neutre MĒLIUS l'evolució normal era *miyls*:¹ per influència d'aqueixa *i*, ajudant-hi el timbre molt palatal de la consonant *ll*, en la seva variant de tipus *yl*, aviat aparegué *miłor*, grafiat *millor* (o *mi(y)lor* etc.). Variant que ja trobem en mss. de Lluïl, per bé que hi predomini l'altra (*Do. Pu.*, 96, 98, 142, 143, 148, 150 i constant aquí; *Merav.*, *NCl.* II, 59; *Blanq.* I, 122.25): «Alcunes dones de les *millors* del monestir pregaren --- que'ls assignàs qual dona seria cuvinent --- L'abadessa respòs que --- tenia per cuvinent dona a ésser abadessa sor Natana, cor